

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคมวลชน

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้เสนอคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑ หัวหน้าพรรคมวลชนและหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคมวลชนเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคความหวังใหม่ซึ่งเป็นพรรคการเมืองหลัก ในการรวมพรรคการเมืองดังกล่าวทั้งสองพรรคการเมืองได้ดำเนินการถูกต้องตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนั้น ต่อมาพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ซึ่งการรวมพรรคการเมืองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง โดยที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคมวลชนได้มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๑ และที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคความหวังใหม่มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง ที่กำหนดว่า เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กล่าวคือ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักยุบไป ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคมวลชน เนื่องจากไปรวมกับพรรคความหวังใหม่

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ประเด็นตามคำร้องเป็นเรื่องขอให้สั่งยุบพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญได้กำหนดการสั่งยุบพรรคการเมืองทำนองเดียวกันไว้บ้าง เช่น ตามมาตรา ๖๓ กรณีพรรคการเมืองใช้สิทธิหรือกระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งการให้พรรคการเมืองเลิกกระทำการและอาจสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้ด้วย และตามมาตรา ๑๑๘ (๙) ก็ได้บัญญัติถึงการขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ ยังกำหนดให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติให้มีรายละเอียดและหลักเกณฑ์เรื่องการเลิกพรรคการเมืองรวมถึงการยุบพรรคการเมืองด้วย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ได้มีบทบัญญัติดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ในมาตรา ๖๕ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๑) (๒) (๓) และ (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายที่ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ บัญญัติขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ (๒) และได้กล่าวถึงเรื่องการเลิกและการยุบพรรคการเมืองไว้แล้ว แม้จะไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าการสั่งยุบพรรคการเมืองให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่การสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองในกรณีอื่นด้วยนั้น ซึ่งมีใช่เป็นการให้อำนาจนอกเหนือตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดแต่อย่างใด เพราะเป็นเรื่องของการสั่งยุบพรรคการเมืองโดยเฉพาะ จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคมวลชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคมวลชนและพรรคความหวังใหม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ แล้ว ประกอบกับหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งสองได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว จึงเห็นว่ากรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคมวลชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ (๓) และมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้แล้ว

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญจึงสั่งให้ยุบพรรคมวลชน

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายเชาวน์ สายเชื้อ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายประเสริฐ นาสกุล นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายมงคล สระภูัน นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๖๖ ก วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๑